

Лезги члал

Тарсунин кьил: «Себебдин табий предложенияр»

Метлеб: аялриз себебдин табий пред-яр гъихьтинбур ятла
ва абур текстина чара ийиз чирун.

Тадаракар: ктаб, тетрадь, ручка, таблица, кроссворд, карточкаяр
мел, доска.

ПЛАН:

1. Класс тешкил авун (2 мин.)
2. Къвалин къвалах ахтармишун (3 мин.)
3. Алатай тарс хабар къун (10 мин.)
4. Цийи тарсунин гъавурда тун (10 мин.)
5. Цийи тарс мегъкемарун паталди тапшуругъар таммарун (3 мин.)
6. Тарс умумиламишун (3 мин.)
7. Къв. къвалах гун (2 мин.)

Тарс кьиле тухун.

М-м: Пакаман хийирар, аялар!

У-к: Абат хийирар!

М-м: Чухсагбул, ацукь!

Муаллимди класс секинарда.

М-м: Къе классда дежурный вуж я?

Классда къе вуж авач?

У-к: Классдин дежурный зун я (Саидова). Классда Селимовни,
Джинетов авач.

М-м: Ацукь! АкI ятаI, чна чи тарс башламишда.

Исятда чаз лезги чIалан тарс я. Вирида ктабар, тетрадар ахъайна
тарсуниз гъазур хъухъ.

Къенин число кхьихъ

Къе чаз ноябрдин къанни ругуд я

Классдин кIвалах.

Аялри ктабар, тетрадар ахъайна, число яда, тарсуниз гъазур жеда.

М-м: Вирида число кхъенани?

У-к: Эхъ

М-м: КIвалин кIвалахар ахъая

Квез кIвализ шумуд лагъай тапшуругъ ганвай?

Ни лугъуда? Лагъ кван, Шихкеримова

У-к: Чаз кIвализ 50-тапшуругъ ганвай

М-м: Виридавай тамамариз хъанани?

У-к: Эхъ

Муаллимди арайрай тIуз физ кIвалин кIвалах ахтармишда.

М-м: Тапшуругъда вуч авуна кIанзавай?

У-к: Ганвай гъар къве предложенидикай вахтунин табий пай квай са СПП-е
туькIуьрна, кхьин

1.Зун кIвализ гъахъна. 2. КIвале гъасятда экв хкахъна.

Зун кIвализ гъахънамазди, кIвале гъасятда экв хкахъна.

3. Садбур къарагъна хъфена. 4. Абурун чка масабур кьуна.

Садбур къарагъна хъфенмазди, абурун чка масабур кьуна.

М-м: Баркалла! Дуьз кхъенва

Алатай тарсуна чна вуч чирнай?

У-к: Алатай тарсуна чна вахтунин табий предложенияр чирнай

М-м: Вахтунин табий предложенияр гъихътин предложенидиз лугъуда, ада
гъихътин суалриз жавабар гуда?

Тариф Юзбекова лугъуда

У-к: Вахтунин табий предложениди кылин паона хабар гузвай кар мус жезватла, мус хъанватла кълурда ва ада вахтуниз талукъ мус? мусалди? мусалай? гыи чълуз? суалриз жаваб гуда.

М-м: Вахтунин табий предложение кылиндахъ галаз гыхьтин такъатрин куьмекдалди галкълурда? Лагъ кван, Саидова

У-к: Вахтунин табий предложение кылиндахъ галаз мус, гыи чълуз, гыа чълуз-суалдин гафарин куьмекдалди галкыда

Мад вахтунин табий предложение деепричастидин суффиксдини куьмекдалди галкълурда. Гъакъни вахтунин табий предложенийрихъ послелогар кхъиз кылухъ, гуьгъуьниз, вилик, чълуз, вахтунда, арада, гафарилай сад ишлемишда.

М-м: Агъадихъ ганвай гъар кве предложенидилай вахтунин табий пай квай СПП-яр туькълурна кхъихъ.

Жив къвазвай. Чна кълалах акъвазарна.

У-к: Жив къвайыла, чна кълалах акъвазарна.

У-к: Жив къвадалди, чна кълалах акъвазарна.

У-к: Жив къвадайла, чна кълалах акъвазарна.

М-м: Баркалла, заз акъвазвайвал куьн вири алаатай тарсунын гъавурда хъсанди акъунва.

М-м: Исятда са аялди доскадал предложение разбор ийида. Къве аялди алай чкайрал карточкайрай кълалахда ва кве аялди тестерин тапшуругъар тамамарда.

Предложение разбор ийиз доскадал Казимагомедова фида, гъазур хъухъ.

Карточкайрихъ галаз Алимурадовани Саидовади кълалахда. Тестерин тапшуругъар Гаджиевадини Абдурахманова тамамарарда.

Карточкайра ихьтин тапшуругъар жеда: предложенидин жуьре тайинарун ва схема чълугун, гафанин маналу паяр чара авун. Эхиримжи сулдиз хуралай жаваб гун. Гъавурда акъун тавур суал хъайытла, хабар яхъ.

Казимагомедовади доскадал ихьтин предложение кхъида:

Гатфар алуькайла, тлебиат гуьлуьшан жеда.

Ганвай предложенида кылин ва табий предложение кълура, схема чълугу ва жуьре тайинара.

У-к: СПП-да кылинди тлебиат гуьлуьшан жеда-пай я, табий предложениди мус? Суалдиз жаваб гузва ва ада кылин предложенида лагъанвай кар мус жезватла кълурда, гатфар алуькайла- табий пай я.

Им вахтунин табий предложение я.

М-м: баркалла, предложение дуьз разбор авунва. Класс, Казимагомедовадиз алаатай тарсарай суалар це.

У-к: СП-е гыхьтин предложенидиз лугъуда?

У-к: Къвед ва я са шумуд простой предложенидин кълурулуш авай, вични умуми манадалди битав хъанвай чълалан уьлчмедиз СП-е лугъуда.

М-м: Дуьз я, ацуьк.

Гаджиевади бейхабардарди гафунин маналу паяр чара ийида.

У-к: **Бейхабардарди.**

М-м: Маналу паяр дуъз чара авунва.

Эхир квез лугъуда?

У-к: Гафунин дегиш жезвай паюниз эхир лугъуда.

М-м: Диб квез лугъуда? (доскадал алай аялдивай жаваб гуз жедач).

Класс ни лугъуда? Лагъ кван, Шихкеримова.

У-к: Эхир гелягъайла амукъзавай паюниз диб лугъуда.

М-м: Дуъз я, къведни ацукъ.

Гила чна машгъулардай кроссворд ацлурда.

Кроссвордин тлалабун ихътинди я: буш квалера чпин патав ганвай гафарин синонимар кхъихъ. Дуъз ацлурайтла, гафар виняй агъуз клелайла, квенкве авай гафарикай абурун умуми тлвар жеда.

С	уь	гь	б	е	т
И	г	и	с	у	н
Н	и	ч	х	и	р
О	д	е	я	л	о
Н	и	ш	тl	е	р
И	е	р	в	а	л
М	я	гь	к	е	м

Ихтилат

Агудун

Къуш

Яргъан

Аквазвайвал чна гафар дуъз жагъурнавай хътинди я.

Карточкаяр ва тестер гвай, аялар, куъне куътягънани?

У-к: Эхъ.

М-м: Зав вахце. Тарсунин эхирдай ахтармишна къиметар лугъуда.

Гила, аялар, чун цийи тарсунив эгечда.

Къенин чи тарс « Себебдин табий предложенияр » я.

Тарсунин мана-метлеб себебдин табий предложенияр гъихътинбур ятла, абур текстина чара ийиз чир хъун я.

Доскадал муаллимди себебдин табий предложенидин таблицаяр куърсарда.

Себебдин табий предложенияр чирун патал са шумуд предложение кхъида.

Къе зи юлдаш школадиз атанвачир, вучиз лагъайтла ам азарлу хъанвай.

Зи ваха хъсан квалахзава лугъуз адаз гъурметдин грамота гана.

Квале касни тахъуниз килигна, ам къулам патав ацукънавай.

Пенжерар вине аваз къакъан тир аилай, адан квач хана.

Чуклук

Гуърчегвал

Клеви

Себебдин табий предложениди, килин предложенида хабар гузвай кар вуч себебдалди жезватла, га себеб кълурда ва вучиз? лагъай суалдиз жаваб гуда.

Табий предложение килиндахъ вучиз лагъайтла, лагъана, лагъайла, лугъуз-союзилин гафаралди галкълурда.

Табий предложение килиндахъ табийдан сказуемидин формадалди галкълурда, бязи табийбурухъ килигна, акуна (акурла, акурди) гафар жада.

Гагъ-гагъ себебдин табий предложение килиндахъ галаз прилагательнидин ва я причастидин формайрихъ вал суффикс акална арадиз атай существительнийрин къ. п. формайралди галкълурна жада

Себебдин табий предложение килиндавай запятойдалди чара ийида.

Доскадал кхъенвай предложенийрин куьмекдалди тарсунин гъавурда твада.

ТАБЛИЦА:

Себебдин табий предложенияр
вучиз?

Вучиз лагъайтла, лагъайла, лугъуз, лагъана.

Килигна, акуна, (акурла, акурди)

Прилагательнидин ва я причастийрин формайрихъ вал существительнийрин къакъатуниин падеж

Са аялдив себебдин табий предложенийрин тариф клелиз тадада.

Клела кван, Рамалданов.

Аялди тариф клелда.

М-м: Чна исятда тарс мягъкемарун патал ктабда ганвай 55-тапшуругъ тамамарда.

Тапшуругъда вуч тлалабзава? Клела кван, Абдурахманов.

У-к: Агъадихъ ганвай килин предложенийриз, себебдин табий паяр акала, СПП-яр туькълурна, абур кхъихъ. Разбор ая.

Аялри доскадал ва тетрадра са-са предложенияр кхъида.

(Юзбеков, Гаджиев, Османов, Рамалданов)

Гъаваяр мекъи я, вучиз лагъайтла къуьд алуькнава.

Тарари цуьк авунва, вучиз лагъайтла гатфар алуькнава.

Азарлу хъуниз килигна, завай накъ школадиз къвез хъанач.

Зи юлдаш акуна, зун шад хъана.

Марф къуниз килигна, чавай шегъердиз физ хъанач.

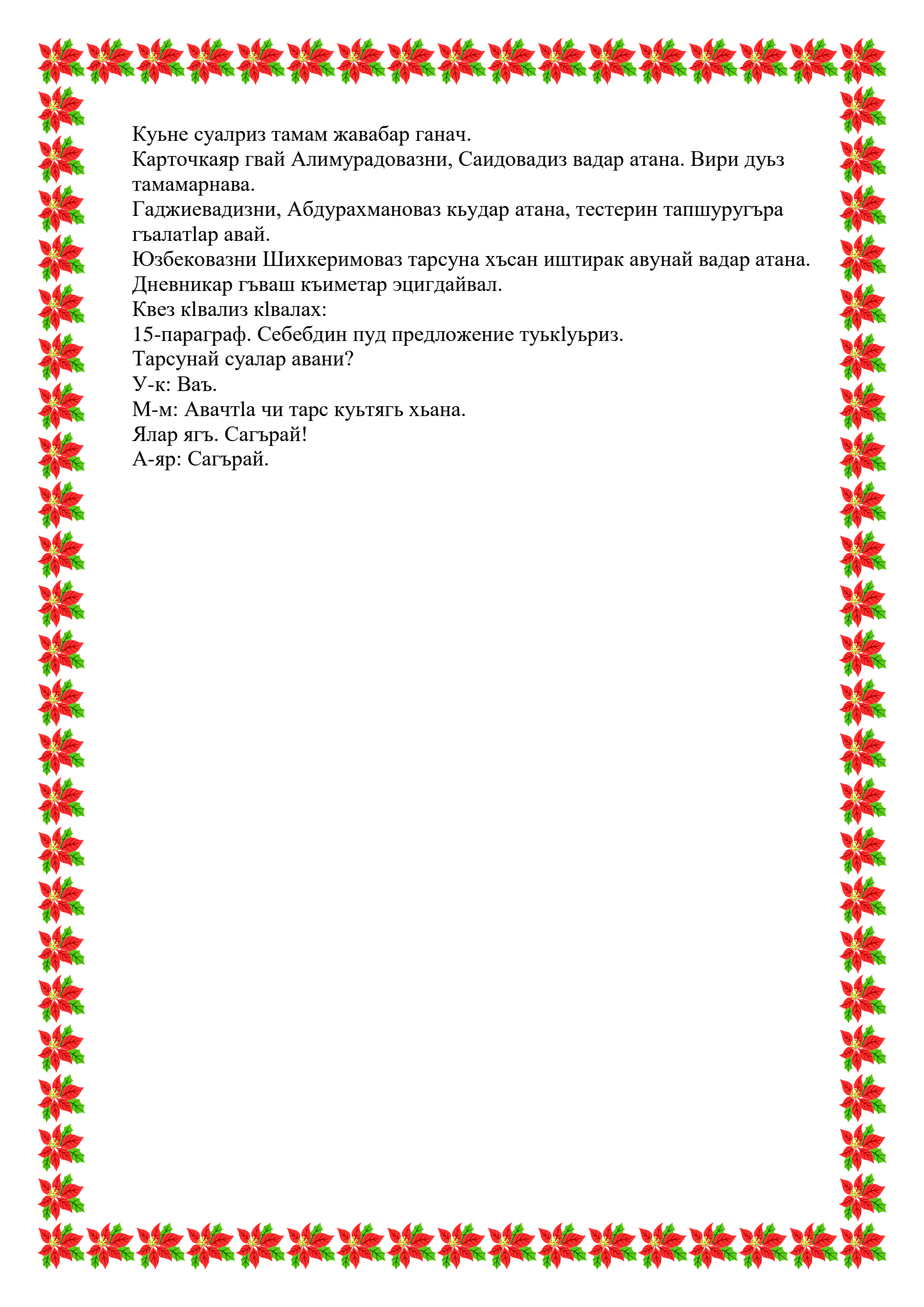
Зи стха тарсар гъазурнавач лугъуз, тарсариз къвезвач.

М-м: Заз аквазвайвал, аялар, куьн тарсунин гъавурда акъунва, предложенияр дуьз туькълурнава.

Чи тарсни куьтягъ жезва.

Къе тарсунай:

Доскадал жавабар гайи Казимагомедовадизни, Гаджиевадиз къудар атана.

Куъне суалриз тамам жавабар ганач.
Карточкаяр гвай Алимуратовазни, Саидовадиз вадар атана. Вири дуъз тамамарнава.
Гаджиевадизни, Абдурахмановаз кбудар атана, тестерин тапшуругъра гъалатлар авай.
Юзбековазни Шихкеримоваз тарсуна хъсан иштирак авунай вадар атана.
Дневникар гъваш къиметар эцигдайвал.
Квез кваллиз квалах:
15-параграф. Сеbebдин пуд предложение туклуъриз.
Тарсунай суалар авани?
У-к: Ваъ.
М-м: Авачтла чи тарс куътягъ хъана.
Ялар ягъ. Сагърай!
А-яр: Сагърай.